

ECONOMIA: LA CIÈNCIA DE LES DECISIONS

Unitat 01

En aquesta unitat aprendreu

1. Què és l'economia?
2. Escollir és renunciar.
3. Decisors, decisions i recursos
4. L'estudi de l'economia

Què és l'economia?

L'economia és la ciència que s'ocupa de com les persones administrem **recursos escassos** amb els quals satisfem les nostres **necessitats**

És una **ciència social**

Les necessitats

Una **necessitat** és la sensació de carència d'alguna cosa, unida al desig de satisfer-la.

Poden ser: • **Primàries** • **Secundàries**

La piràmide de Mashllow

Els **béns** i els **serveis** són allò amb què les persones satisfem les nostres necessitats.

Classificació	Tipus	Definició i exemples
Escassetat	Lliures	Existeixen en quantitat suficient per a satisfer les necessitats de tothom, per exemple, l'aire o la llum de les estrelles.
	Econòmics	No existeix quantitat suficient per a satisfer tothom. Pràcticament tots els que coneixem, des d'un botó fins un avió, passant per un mòbil, una bufanda o un filet.
Grau de transformació	Intermedis	Encara han de patir transformacions abans de satisfer la necessitat per a la qual van ser creats. Per exemple, un cotxe sense finalitzar en una cadena de muntatge, o les peces que passaran a formar-ne part.
	Finals	Llestos per a ser utilitzats o consumits com, per exemple, un automòbil ja acabat i llest per a ser conduït.
Accés	Públics	Aquells dels quals cap persona queda exclosa (instal·lacions de caràcter públic, com parcs, biblioteques, escoles...).
	Privats	Aquells que exclouen una o diverses persones, per exemple, les que no estan disposades a pagar-ne el preu.
Funció	Consum	Aquells que satisfan directament les necessitats humanes. Per exemple, un automòbil, un habitatge o un gelat.
	Capital	Són els que satisfan indirectament les necessitats humanes, com màquines, eines o diners.

	Grau d'escassetat	Grau de transformació	Accés	Funció
Carn				
Aire				
Parc infantil				
Jaqueta sense mànigues				
Tractor				

L'escassetat econòmica

L'escassetat econòmica és la sensació de carència de recursos en relació amb les necessitats de les persones.

Fenòmen universal (*afecta a totes les persones...*) i relatiu (*...de manera diferent*)

Si guanyares 1 milió d'euros... tindries escassetat econòmica?

No confondre escassetat econòmica amb escassetat física (pobresa)

El **temps** com a recurs escàs:

<https://www.youtube.com/watch?v=TxYNRSexC-E>

Necessitem tot el que consumim?

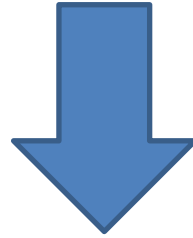
“Vivimos en un mundo lleno de contradicciones en el que hay gente tan pobre que no puede permitirse las cosas más básicas y necesarias y, al mismo tiempo, muchas personas tienen una gran cantidad de cosas que realmente no necesitan.

Este consumismo se alimenta de la influencia de la publicidad, basada en falsas ideas tales como que la felicidad depende de la cantidad de cosas que tenemos. Así se acaba creando una sociedad donde lo más importante es conseguir dinero para poder adquirir esos productos que generalmente no necesitamos”.

Pau Casañs Sanchis. “El consumo responsable”. El País, 14 de mayo de 2014.

Escollir és renunciar

Els recursos són limitats, però les necessitats il·limitades

Necessitat d'escollir

Escollir és renunciar

Les nostres decisions estan influenciades per:

Cost d'oportunitat	Cada vegada que escollim, renunciem a l'alternativa descartada.
Costos irrecuperables	De vegades ens deixem influir per decisions errònies passades.
Beneficis i costos addicionals	Hem de sospesar els avantatges i inconvenients per a afinar les decisions ja preses.
Incentius	Acostumem a canviar les nostres decisions per a rebre una recompensa o evitar un càstig.
Eficiència i equitat	Les decisions que busquen l'interès de tothom poden suposar el malbaratament de recursos.

El cost d'oportunitat

El **cost d'oportunitat** és el valor, mesurat en diners o en una altra magnitud, d'allò a què es renuncia cada vegada que es pren una decisió.

Estudiar batxillerat o començar a treballar?

Cost d'oportunitat d'estudiar batxillerat?

- Despesa econòmica (cost monetari)
- Inversió de temps (cost invisible)

Cost d'oportunitat de començar a treballar?

- No puc estudiar, en un futur tindrè menys diners (invisible)

Els costos irrecuperables

Els **costos irrecuperables** són aquells que pertanyen al passat i que, per tant, no haurien d'influir en noves decisions.

A principis d'estiu et vas comprar una bicicleta de 500€ que pràcticament no has utilitzat.
La poses a la venda però sols t'ofereixen 300€.

Acceptes l'oferta i perds 200€?
O vens la bici obtens 300€?

El cost de 500€ és **irrecuperable**: que costara 500€ és totalment indiferent en la decisió de vendre-la. L'únic que ha de considerar és si l'ús que va a donar-li val més que 300€.

Un **incentiu** és allò que indueix a les persones a actuar i pot ser tant una recompensa com un càstig.

*“Si tenim el sopar a taula no és per la benevolència del carnisser, del bodeguer o del forner, sinó perquè aquests han actuat en el **seu interès propi**”.*

Adam Smith, *La Riquesa de les Nacions*

¿Quién le hacía la cena a Adam Smith?

Una historia de las mujeres y la economía

Katrine Marçal

DEBATE

Beneficis i costos addicionals

L'**anàlisi marginal** sospesa els costos addicionals i els beneficis addicionals d'una elecció ja presa.

No es tracta de “tot o res”, afinen una decisió ja presa.

Eficiència i equitat

Mentre que l'**eficiència** consisteix en el millor aprofitament dels recursos disponibles, l'**equitat** és la distribució igualitària d'aquests recursos.

Els factors de producció

Els **recursos productius** o **factors de producció** són els elements bàsics utilitzats en la producció de béns i serveis.

Què necessitem per a fabricar les pringles?

<https://www.youtube.com/watch?v=Rsdufh3Uebs>

Els factors de producció es classifiquen en funció del seu origen:

1. Recursos naturals (terra)
2. Treball
3. Béns de capital
4. Iniciativa empresarial

Factors de producció: **Recursos naturals**

Provenen de la natura, els humans no produeixen res.

Hi ha dos tipus de recursos:

- **Recursos renovables**: es poden **utilitzar reiteradament** perquè es poden restaurar a una velocitat superior a la del consum dels éssers humans

Exemples: llum del sol, aigua, vent, energia hidroelèctrica

- **Recursos no renovables**: **s'esgoten** al utilitzar-se en el procés productiu. Tarden milions d'anys en tornar a regenerar.-se

Exemples: minerals, carbó, petroli

Què passa si esgotem els recursos naturals més ràpid del que es poden regenerar?

- Dia de la sobre capacitat de la terra:

https://www.wwf.es/nuestro_trabajo/informe_planeta_vivo_ipv/huella_ecologica/dia_de_la_sobrecapacidad_de_la_tierra/

- Calculem la nostra petjada ecològica:

<https://www.footprintcalculator.org/sponsor/FR/es>

Factors de producció: **Treball**

Activitat humana física o intel·lectual remunerada que intervé en el procés productiu.

- **Què es valora dels treballadors?**
 - Formació
 - Habilitats i aptituts (*treball en equip, comunicació, empatia, lideratge...*)

És possible un món sense treballadors?

Factors de producció: **Béns de capital**

Béns que són titularitat de l'empresa.

Dos grups:

- **Diners** (capital financer)

Exemples: llum del sol, aigua, vent, energia hidroelèctrica

- **Elements físics o equip** (capital físic) utilitzats a la producció i distribució de béns i serveis

Exemples: edificacions, maquinària, mobiliari...

Factors de producció: **Iniciativa empresarial**

Per a produir amb èxit necessitem **persones que planifiquen, controlen i coordinen la resta de factors productius**

Per què creieu que es va afegir la iniciativa empresarial com a factor productiu?

Amb els mateixos factors productius, totes les empreses produirien de la mateixa forma i amb el mateix èxit?

Identifica els factors productius

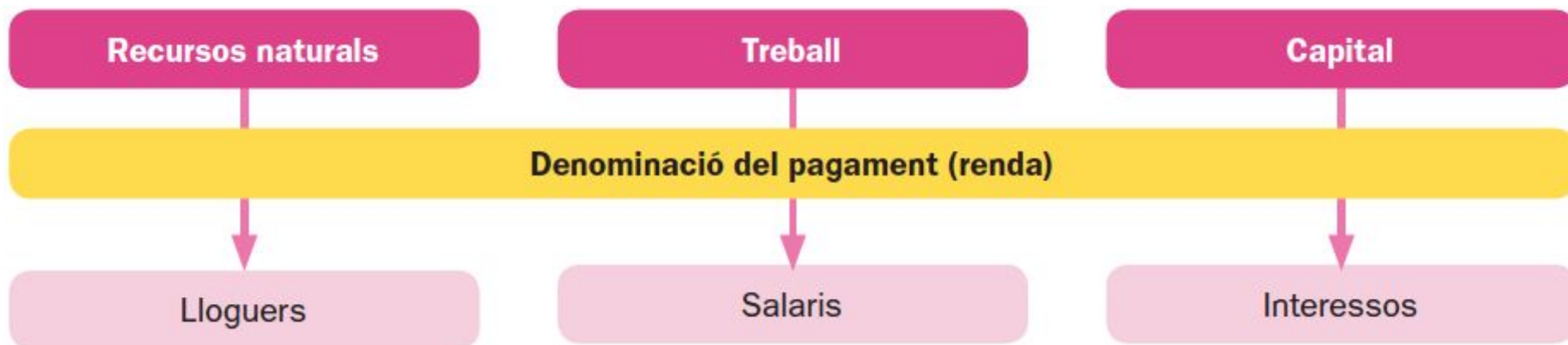
	TERRA	TREBALL	CAPITAL
Web de futbol			
Transport per carretera			
Un quiosc			
Un forn			

	TERRA	TREBALL	CAPITAL
Web de futbol	Llum, internet	Informàtic, redactors	Diners, ordinadors
Transport per carretera	Gasolina, llum, aigua	Camioners, mecànics	Camions, diners, garatge
Un quiosc	Llum, aigua	Dependent	Local, diners, premsa, llibres
Un forn	Llum, aigua, gas	Forner, dependents	Local, diners, matèries primeres

El pagament dels factors de producció

Què és la renda?

La **renda** representa el valor o el preu que es paga per la utilització d'un factor de producció en un període de temps determinat.

Què és el mercat?

El mercat és el conjunt d'activitats de compravenda realitzades er venedors i compradors

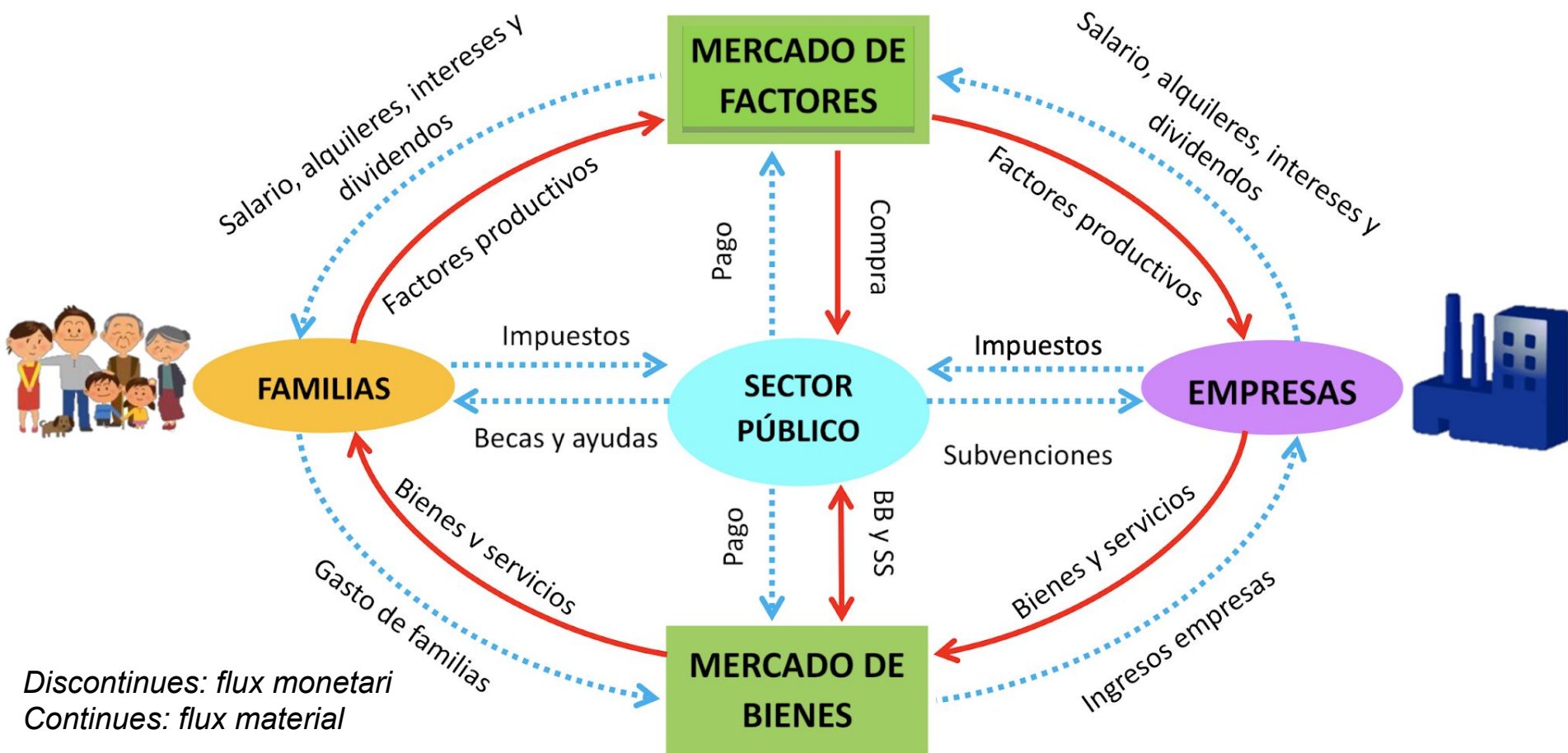
Dos grans tipus de mercats complementaris entre si:

- **Mercat de béns i serveis**
- **Mercat de factors de producció**

Entre tots dos flueix la renda o els diners de manera circular

El flux circular de la renda

El **flux circular de la renda** és el conjunt de relacions que caracteritza l'intercanvi de béns i rendes entre famílies i empreses a través dels mercats, tot plegat regulat pel sector públic.

Representa les següents operacions al flux circular de la renda:

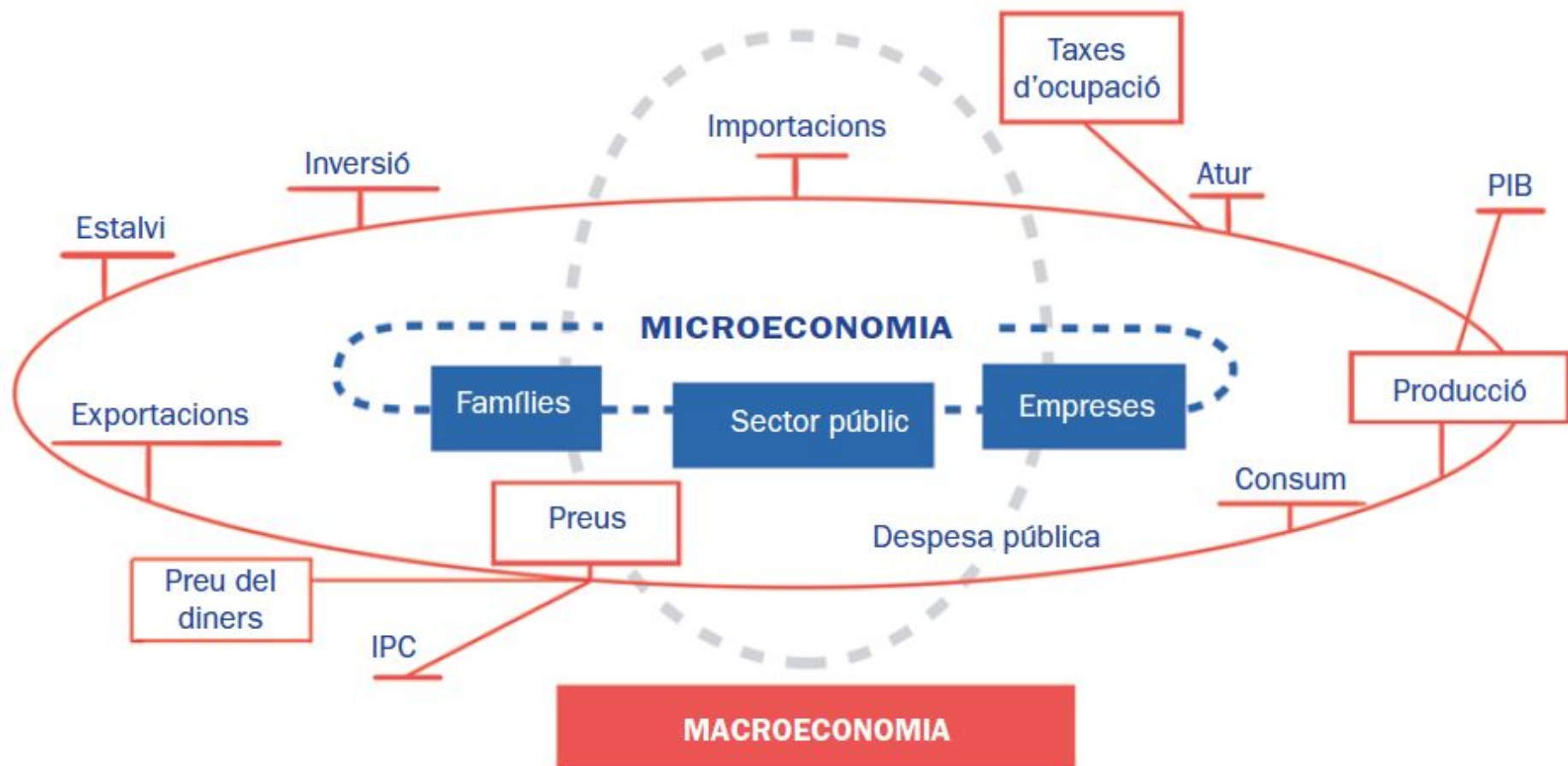
- 1. Carla compra un mòbil per 150 euros a la tenda “Informàtica”**
- 2. Josep és contractat per l’empresa “Copy” i cobra 1.000 euros**
- 3. Carles obté una beca de 1.500 euros de l’Estat**
- 4. La cafeteria “Cristina” paga 500 euros d’imposos**

Què estudia l'economia?

MICROECONOMIA I MACOECONOMIA

	Descripció	Exemple	Analogia
Microeconomia	Comportament individual de famílies, empreses i sector públic, com es relacionen.	Flux circular de la renda, organització econòmica, factors de producció, preferències de les famílies, funcions de les empreses...	Metge especialista (cor, digestiu, respiratori...).
Macroeconomia	Comportament global de l'economia com a resultat de la interacció de famílies, empreses i sector públic.	Nivell general de preus, taxes d'ocupació, exportacions, etc.	Metge de capçalera (pols, temperatura, tensió...).

Quina branca de l'economia ho estudia?

1. El vostre consum com a estudiants	MICROECONOMIA
2. Les taxes que mesuren l'atur	MACROECONOMIA
3. La despesa pública	MACROECONOMIA
4. L'augment de valor de l'euro enfront del dòlar	MACROECONOMIA
5. Les decisions de les empreses	MICROECONOMIA

ECONOMIA POSITIVA I NORMATIVA

- **Economia positiva**: es limita a descriure la realitat del que succeeix, ***“com són les coses”***, Objectiva (es basa en dades)

Exemples: xifra de vendes, salaris, producció, preus...

- **Economia normativa**: Teories, opinions o previsions que es generen a partir de les dades de l'economia positiva, ***“com haurien de ser”***. És molt subjectiva, judicis de valor

Exemples: Abaixar els impostos, reduir subvencions, apujar pensions...

Países Bajos propone una subida del 10% del salario mínimo en 2023 para frenar la inflación

Economía

El Banco de España pide no subir los salarios y pensiones al ritmo de la inflación

* *"Se podría alentar una realimentación de precios y costes adversa para la economía"*

Enfocament positiu o normatiu?

1. El Govern planteja fixar un preu màxim al lloguer d'habitatges
2. La Diputació construirà la carretera de la costa
3. Ha augmentat el número de cotitzants a la Seguretat Social
4. El comerç minorista redueix les vendes a estiu
5. El Govern valora molt positivament la baixada de l'atur

NORMATIVA

POSITIVA

POSITIVA

POSITIVA

NORMATIVA

Act 24, pag 21

“El mes passat hi havia a Espaya tres milions i mig d’aturats, mentre que a principis d’any, tres milions dos-cents mil”

- a) Notícia més propera a la microeconomia o a la macroeconomia?
- b) A partir de la informació redacteu un titular d’economia positiva i dos d’economia normativa, una des de la perspectiva del Govern i una altra des de la perspectiva de l’oposició.

Act 14, pag 16

Per què és controvertida l'economia normativa?

Act 17, pag 16

Diríeu que els polítics acostumen a formular sentències d'economia positiva o d'economia normativa? Per què?

RECERCA

Busqueu a Internet almenys una notícia econòmica i classifiqueu-la en:

- Micro o macroeconomia
- Positiva o normativa